

Έτος Α'. Ιούλιος Αύγουστος 1970 Φύλλον 8ον

ΕΙΣ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΑΡΙΔΟΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Είς τὰς ἀπόψεις μας, περὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Φαρίδος, ἐρχονται συνεπίκουρα τὰ ἀνευρεθέντα ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῆς περιοχῆς Ξηροκαμπίου, τὰ ὅποια δὲν εἶναι μὲν ἀξιόλογα, εἶναι ὅμως ἀρκετὰ πειστικά. Καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

— Εἰς τὴν θέσιν «Παναγίτσα» Ἀρκασᾶ τὸ ἔτος 1897 ἀνευρέθη μαρμάρινος ἀνάγλυφος παράστασις τριῶν ἀνδρῶν. Αὕτη μετεφέρθη εἰς τὸ Μουσεῖον Σπάρτης.

— Εἰς τὴν οἰκίαν Χρήστου Σταυράκου εὐρίσκεται ἐν κιονόκρανον.

— Εἰς πολλὰς οἰκίας καὶ αὐλογύρους τοῦ Ἀρκασᾶ εὐρίσκονται μαρμάρινα τεμάχια.

— Τὸ ἔτος 1924 βορείως χωρίου Ἀρκασᾶ κατὰ ἐξοκαφὴν χάνδακος ἀνευρέθησαν πῆλινα ἀγγεῖα Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς.

— Εἰς Ἀγ. Βασιλείον Ἀρκασᾶ, εὐρίσκονται ἀρχαῖα κιονόκρανα καὶ μαρμάρινος πλάξ Μυκηναϊκῆς γραφῆς δυσανάγνωστος.

— Εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ χωρίου Ἀρκασᾶ τακτικὰ ἀνευρίσκονται θεμέλια ἀρχαίων οἰκιῶν καὶ διάφορα θραύσματα ἀρχαίων ἀντικειμένων.

— Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Ἀρκασᾶ καὶ ἐντὸς μικρᾶς ἀκτίδος, συμπεραίνεται ὅτι θὰ ὑπῆρχον πολλὰ τεμένη, τὰ ὅποια προφανῶς μετετρέπησαν εἰς χριστιανικοὺς ναοὺς, μετὰ τὸν ἐκχριστιανισμόν τῆς περιοχῆς.

Ἐξ αὐτοῦ ἐξηγεῖται ἡ ὑπαρξὶς πληθῶς ἐξωκλησίων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Ἀρκασᾶ, τὰ πλείστα τῶν ὁποίων σήμερον ἠρειπώθησαν καὶ ὑφίστανται ὡς τοπωνύμια, ὅπως εἶναι:

— Τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, Ἀγ. Νικολάου, Ἀγ. Βαρβάρας, Ἀγ. Βασιλείου (τούτων σήμερον ὑφίστανται οἱ ἱεροὶ ναοὶ τῶν). Τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου στῆ «βρόση» τοῦ Ἀγ. Γεωργίου εἰς «Κακαλέικα» Ἀγ. Εὐστρατίου εἰς «Λοῦρες», Παναγίτσα εἰς «Σταυρακείικα», Ἀγ. Κων(νου) εἰς «Δριμῶνα» Προφήτου Ἡλιοῦ εἰς «Αε-λιᾶ», Ἀγ. Ἀθανασίου εἰς «Κεραμιδᾶ», τούτων γνωστῶν ὡς τοπωνυμίων:

Ὁ Πausanias εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Φαρίδος ἀσφαλῶς, ἀναφέρει τὸ μόνον ἱερὸν τοῦ Διὸς Μεσσαπέης, γράφει δὲ «ἔστι δὲ ἐν τῷ πεδίῳ Διὸς Μεσσαπέως Τέμενος».

(Συνεχίζεται)

= ΕΗΡΟΚΑΜΠΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΑ =

ΕΩΘΙΝΟ

Τό μισεμό σου λίγο κράτησε
 τῆς χαραυγῆς ξεστρατισμένο ἀστέρι
 μύρια ἀηδόνια διαλαλοῦν τὸν ἐρχομὸ τῆς
 σταλίδες ἀμετρες τὴν κόμη τῆς στελι-
ζουν
 χρυσές ἀχτίδες ὀλογύρα τῆς φτερῶνουν.

Σὲ λειτουργία θεϊκὴ ἐωθινὴ
 κορυδαλλοὶ κι ὀρνέκια ψέλνουν —
 φέρνουν τὴ δέηση πανάλαφρη
 σμάρι μελισσια ὡς τὸν Πλάστη,
 φέρνουν, κι ὑψώνετ' ἀταλάνιστο
 τῆς θυμαριᾶς τὸ θύμιασμα στ' ἀγέρι.

Κι' ἐσύ 'λιε μου, τρισήλιε μου,
 κι ἐσύ γοργὲ ψηλοαγναντευτὴ μου,
 παρακαλῶ σε, κράτα σου τὸ φτάσιμο
 κι' ἄσε τὴν ὥρα τοῦτη τῆ θεσπέσια
 ὀλομερίς στὸ ζηλευτὸ θρονί σου.

Ὁ ρύακας, ψηλάρης πρωτοξυπνητος
 Φήμιος πεντάχαρος, τὸ ἄσμα του κυ-
λάει —
 γλυστράει ἀπάνωθε ἡ σκέψη μου,
 σκαφίδι ἀνάλαφρο καὶ γοργοπαιχιδιά-
ρικο,
 ἄσμιχητὴ μὲ τὸ νοῦ μου.

Κι ἐγώ, εἶν' ἡ ἀγάπη κλαί μου —
 χέρι στὸ χέρι κι ἡ ματιά στὰ μάτια —
 τριπλομουριόχαρη χαρὰ κι ἀνείπωτὴ
μου.

'Αστέρι κι ἦλιε μου χρυσέ,
 ποτάμι καὶ κορυδαλλέ μου,
 τὴν ὦρ' ἀτὴ χαρίστε μου!
 Παρακαλῶ σας.

Παντελῆς Β. Καριαμπάσης

Δημιουργήματα τῆς λαϊκῆς ψυχῆς
 τὰ παρακάτω τραγοῦδια ἀναφέρονται
 στὸ μεγαλύτερο γεγονὸς τῆς σύγχρο-
 νης ἱστορίας, τὴ Μικρασιατικὴ ἐποποι-
 ῖα καὶ καταστροφὴ, καὶ συγκεκριμένα
 στὴ μάχη τοῦ Σαγγαρίου καὶ στὴ μεγάλ-
 η τουρκικὴ ἀντεπίθεσι (μέσα Αὐγού-
 στου 1922) ποὺ ἀπέκοψε τὸ Α' ἀπὸ τὸ
 Β' σῶμα τοῦ στρατοῦ μας.

Συνέλεξαν οἱ μαθητρίες Γεωργία Πρ.
 Παπαδάκου καὶ Σταυροῦλα Γ. Φεγγαρά.

Σαγγάριε ἀτρόμητε καὶ συρματομπλε
[γμένε,
 σὺ μοῦχεις κάψει τὴ καρδιά, παναθεμα
[τισμένε.
 Βάζει τὸ πυροβολικὸ τὰ σύρματα χαλά
[ει
 καὶ τῆς Ἑλλάδος ὁ στρατὸς (ἀμέσως
 προχωρᾶει σὰ σίφουνας ὀρμάει)

Πολλές; μανάδες κλάψανε κατάμου-
[ρα φορέσαν
 σάν μάθανε πὼς χάθηκε τὸ δεύτερο τὸ
[τάγμα
 Πολλές μανάδες κλάψανε, ἄς κλάψη
[κι ἡ δική μου
 τί μέσα στὸ Σαγγύριο θά μείνη τὸ κορ
[μί μου.

'Εσεῖς βουνά τῆς ἄγκυρας καὶ τῆς
]Μικρῆς Ἀσίας,
 ποτέ μὴ χορταριάσετε ποτέ νά μὴν ἂν
[θίστε
 γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἐγινε στίς 15 Αὐγού-
[στου
 Ἄνήμερα τῆς Παναγιᾶς ἄναψε τὸ ντου
[φέκι
 γέμισαν τὰ βουνά κορμιά κι ὁ τόπος
[παληκάρια.
 Κλαῖνε οἱ μάνες τὰ παιδιὰ κι ἀδελφές
[ε' ἀδέλφια
 καὶ μιά ποὺ εἶναι νιόνυφη, τρεῖς μέρες
[παντρεμένη
 τὸν ἄντρα τῆς ποὺ πήρανε μέσ' τὴ με-
[γάλη μάχη

Δέν τήν βαστοῦσαν ριζιμιά, δέν τήν κρατοῦσαν φράχτες

ΟΤΑΝ Η ΡΑΣΙΝΑ ΒΥΘΙΣΕ

Συνέβη τόν Ἰανουάριο τοῦ 1938. Ἐπροκάλεσε ζωηρή ἐντύπωσι σέ ὄλους τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, οἱ ὅποιοι τὸ θυμοῦνται ἀκόμη καί τὸ διηγοῦνται στοὺς νεωτέρους. Προκαλεῖ αἴσθησι στὸν κάθε ἓνα μας, πού τὸ θυμᾶται ἢ τὸ ἀκιβεῖ, τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ρασίνα σταμάτησε ξαφνικά κάποτε νά κυλᾷ τὰ νερά της στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα.

Ἦγινε αὐτὸ μιὰ γενναριάτικη νύχτα. Τὸ βράδυ τὸ χωριὸ ἀποκοιμήθηκε ἡσυχῶ, νανουρισμένο ἀπὸ τὴ βεῆ τῶν νερῶν τοῦ ποταμοῦ του. Καί τὸ πρωὶ εἶδε τὸ ποτάμι του σχεδὸν στεγνὸ. Ἦταν κάτι ἀπίστευτο, τὸ ὅποιο οἱ ἄνθρωποι ἀντίκρισαν μὲ δέος. Παραξενεύτηκαν, ἀνησύχησαν καί πήραν τὸν ἀνηφορικὸ δρόμο τῆς Κουμουστάς, ρωτώντας νά μάθουν τί εἶχε συμβῆ. Τὸ ἔμαθαν λίγο πιά πάνω ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα, λίγο πιά κάτω ἀπὸ τὸ Σφεντονίκο, κάτω στὴ λαγκαδιὰ τῆς Σκούντρας. Ἐκεῖ, ἀνάμεσα σέ δύο μεγάλες, ποταμόπετρες, τὸ νερὸ τῆς Ρασίνας χανόταν μὲ κρότο στὰ βάθη τῆς γῆς.

Ἡ Ρασίνα εἶχε βυθισθῆ! Τὸ βύθισμά της ἔγινε τὸ κύριο θέμα συζητήσεως τῶν ἀνθρώπων καί ὄλοι σχεδὸν ἐπισκέφθηκαν τὸν τόπο τοῦ ἐντυπωσιακοῦ φαινομένου. Καί τὸ φαινόμενο διαρκοῦσε γιὰ καιρό. Μετὰ ἀπὸ δυνατές χειμωνιάτικες βροχὲς ξανάδλεπαν οἱ Ξηροκαμπίτες νερὸ στὸ ποτάμι. Ἦταν ὅσο νερὸ δὲν μποροῦσε νά δεχθῆ ἡ «ρουφήχτρα» καί ὅσο μάζευε ἡ Ρασίνα πιά κάτω ἀπὸ τὴ Σκούντρα. Αὐτὸ ὅμως διαρκοῦσε γιὰ μερικὲς

ἡμέρες. Καί πάλι τὸ ποτάμι στέρευε. Καί δὲν παρουσιάστηκαν τὰ νερά νά βγαίνουν πουθενά, οὔτε ἀκούστηκε νά εἶδε κανεὶς στὴ θάλασσα τὰ ἄχυρα πού τὰ ἔρριξαν ἄφθονα στὸ «Ρουφιᾶ» οἱ ἄνθρωποι. Καί ἐστάθη ἀδύνατον νά κλείση τὸ περίεργο χάσμα μὲ τὰ κλαδιά καί τίς πέτρες πού ἔρριξαν οἱ ἐπισκέπτες του· καί συνέχισε νά δέχεται ὄλο τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι μιὰ μεγάλη κατεβασία τοῦ Φεβρουαρίου. Μετὰ ἀπ' αὐτὴ ἡ Ρασίνα δὲν στέρεψε τελειῶς ὅπως πρῶτα. Φαίνεται ὅτι σὲ τοῦτο συνετέλεσαν οἱ μεγάλες ποσότητες ὑλικῶν πού παρέσυραν ἀπὸ τὸ βουνὸ τὰ νερά καί ἔρριξαν στὴν καταβόθρα. Μεγάλο μέρος τοῦ νεροῦ ἐξακολούθησε ὅμως νά χάνεται ὄλο ἐκεῖνο τὸ χρόνον. Τὸ ποτάμι κύλησε κανονικά μόνο ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ἐπομένου χειμῶνα. Ἡ καταβόθρα ἔγινε ἀπὸ τότε ἀνάμνησις.

Ἡ Γεωλογία ἐξηγεῖ φαινόμενα σὰν κι' αὐτὸ τοῦ τόπου μας μὲ τὴ διάβρωσι, πού συντελεῖται ἀπὸ τὰ ὑπόγεια νερά σὲ ἀβεστολιθικά κυρίως ὄρη καί πού ἔχει σὰν συνέπεια τὴ διάνοιξι ὑπογείων ὀχετῶν. Κάποιος τέτοιος ὀχετὸς, φαίνεται, πήρε τότε τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ μας καί τὰ ἔφερε ποῦς ξέρει ποῦ.

Τὸ «βύθισμα» τῆς Ρασίνας ὅμως στὴν ψυχὴ τῶν τότε ἀνθρώπων ἐφάνταξε σὰν κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀπλό γεωλογικὸ φαινόμενο. Καί δὲν θά ξεχάση ποτὲ τὸ Ξηροκάμπι τὴν περιπέτεια αὐτὴ τῆς μεγάλῃ τοῦ ποταμοῦ του στὴ Σκούντρα.

Εὐστράτιος Κ. Συκιώτης

Στήν κάβα τοῦ Καλοκαιριοῦ

ΑΓΝΑΝΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

Σταμάτησε τό λεωφορεῖο κοντά στήν ἀμμογιαλιά τοῦ Μαυροβουνιοῦ. Ἡ πολυάριθμη συντροφιά κατέβηκε μέ ξεφωνητά χαρᾶς κι' ἐθουσιασμοῦ, καθώς ἀσφραϊνόταν τήν ἀρμύρα τῆς θάλασσας, πού τήν ἔφερνε ὁ μπότης. Ξεχώριζαν παρέες—παρέες καί ἐτοιμάζονταν γιά μπάνιο. Καθώς ξεμακραινόν ἀκούγονται οἱ φωνές τους, τὰ γέλια τους, χαρούμενες νότες, καί τὰ σχεδόν γυμνά κορμιά τους προβάλλουν στό γαλάζιο φόντο, πλυμμηρισμένα σπαρταριστή ζωή, χυμό καί φωτιά. Φωλιάζει στό καθένα ἀπ' αὐτά ἡ σπιθα τῆς ζωῆς, πού προσδοκᾷ τήν ὥρα τήν εὐλογημένη πού θά μεταδῶση τή ζωή καί θά διαιωνισθῇ τό γένοσ τοῦ ἀνθρώπου. Καλοδεχόταν ἡ θάλασσα τὰ χαρούμενα νεύατα στέλλοντας ἀφρώδη κι ματάκια γιά νά γλείψουν τορνευτούς ἀστράγαλους καί νευρώδεις κνήμες καί συνέχεια νά ξεχυθοῦν στό ἀμμουδερό ἀκρογιάλι, ὅπου ἀφηναν τὰ ἴχνη τῶν φιλιῶν τους σέ κυματοειδεῖς γραμμές, χρόνια καί χρόνια, ἀπ' τόν καιρό πού ὁ δημιουργός εἶπε καί ἐγένοντο».

Κι' ἐγώ αὐτή τήν ξεχωριστή ὥρα τήν διαχυτή ἀπ' τόν παλμό τῆς ζωῆς τῶν νέων, πού ταξίδεψα μαζί τους, τήν κάθησα στό τραπέζι κι τοῦ παράλιου κέντρου, ἀναπνέοντας τήν δροσερή θαλασσινή αἶρα καί ὑποφέροντας τήν . . . ἀνωστή σύγχρονη μουσική. Πῆρα τόν γλυκύβραστό μου καί θυμήθηκα τόν μακαρίτη τό Σουρή πού ἔγραφε . . . καί κάθε μιά σου ρουφηξιά μου φέρνει καί μιά καινούργια ἰδέα. Ἄσησα λοιπόν τόν ἐαυτό μου νά ξεκόψῃ ἀπ' ὅλα τούτα τὰ τωρινά καί τήν ψυχή μου ἐλεύθερη σάν χελιδόνι νά πετάξῃ στόν αἰθέρα νά φτεροκοιτησῇ καί διαγομίση στό ἀπειρο, νά ρουφηχθῇ ἀπ' τήν παντοδύναμη ἀνάγκη, ν' ἀκούσῃ τήν ἅγια σιωπή πού φωλιάζει στό κατάβαθα τοῦ ἑαυτοῦ μου πού εἶναι ἕνα ἐλάχιστο αὐτοτελές κύτταρο τοῦ αἰώνιου ὄντος, κι' ἐγίνα ὅλος ἕνα τεράστιο ὑπερευκρίστητο αὐτί πού φώτωσε ἐδωχάμα στό ἀκρογιάλι ν' ἀφουγγράζεται ἤχου, ἀπόκοσμος, ν' ἀγροικᾷ βηματισμούς ἀπό σκιές, πού δέν ὑπάρχουν ἀνάμεσά μας, ν' ἀκοῦν τόν παλμό τῆς γῆς. Κι' ἀκούω φωνές πού στριγγλίζουν ἀπό ἀνεξηλέωτα πάθη, ἀγωνιώδεις κραυγές τῶν ἀδικοσκοτωμένων ὅπου γῆς, νικητῆρας λαχρῆς ἀντρεψιμένων, πού ἔζησαν καί πάλεψαν παληκαρῆσια μέ τό θάνατο στόν τόπο αὐτό, ὄρθιοι πολέμαρχοι, ὄλο νεῖρο καί δόναμι καί θέλησι νά μείνουν ἐλεύθεροι. Καί καθώς ἀντροπηδοῦσαν κι' ἐμάχονταν περιγελοῦσαν τό χάρο καί τραγουδοῦσαν: «τούτη ἡ γῆ πού τήν πατοῦμε ὅλοι μέσα θά νά μπούμε», «τούτη ἡ γῆ μέ τὰ χορτάρια τρώει νιούς καί παληκάρια» Καί τριγύρω πλήθος γυναικομάνι, ψηλές σάν κολώνες, στεγνές καί λιγερόκορμες ἀλαφροπερπάτητες μαυροφορεμένες Μανιάτιο

σες νά σέρνουν σκληρή φωνή, σπαραξικάρδιο θρήνο καί νά λέν: «Στοῦ χάρου τίς λαβωματιές βοτάνια δέν πωρῶνε, ὅτε γιατροί γιατρύουνε οὔτε ἄγιοι βοηθᾶνε».

Φοβερός ὁ τόπος αὐτός, αἰσθάνομαι νά μέ κυριεύῃ ἀνατριχίλα. Θεόψυχά μου ἀνάβλησε μιά γλυκόπικρη γεύση καί κότισε ὅλα τὰ μόρια τοῦ κορμοῦ καί τοῦ μυαλοῦ. Ἔχει μαθές καί ἡ ψυχὴ τῆ δικῆ τῆς γεύση ὅταν μέσα μας, ἀναδεύονται καί μπερδεύονται σ' ἕνα κουβάρι ὁ δικός μας κι' ὁ πανανθρώπινος πόνος. Ἔτσι, πασπατεύοντας τόν κρυμένο σά φυλαχτό πόνο τῆς ψυχῆς μου, αἰσθάνομαι ἔντονα τό στεναγμό τοῦ συνανθρώπου καί σιγά σιγά ἀλαφρώνει γλυκαίνει καθίως βεβαιώνομαι ἔτσι, ὅτι ἦθι κῶς ὑπάρχω.

Τι τεράστια κι' ἀκατάλυτη δύναμι εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Νά νοιώθῃ ἀπολυτρωμένος ὅταν ἔβελά του ἕνα γοντρό δάκρυ σά χλιαρό σιρόπι ρετζουλιάζει στό μάγουλο, σάν ξαναφουντῶνῃ ἕνας καύμος ποῦταν κρυμένος στό τρίσβαθα τοῦ εἶναι του.

Ὁ ἥλιος ἔγειρε κατά τῆ δύση. Πέρα ἐκεῖ στόν Ἄγερανό φαίνονται ὀλοκάθρα οἱ ψηλοὶ πύργοι τῶν Γρηγοράκηδων καί πιά πέρα οἱ ἀλλεπάλληλες βουνοσειρές τῆς Μάνης χροσίζαν ἀπ' τό ἡλιοβασιλεμα.

Δημ. Δικαϊάκος

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

“ΤΟ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ,,

Ἐκδίδεται ἀπό τήν Ἐπιτροπὴν
Κοινοτικῆς Ἀναπτύξεως
Ξηροκαμπίου Λακωνίας

Ἐπεύθυνος διὰ τήν ἐπιλογὴν
τῆς ὕλης

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ

Καθηγητῆς Φιλολογίας
(Ξηροκάμπι Σπάρτης)

Τεχνικὴ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου
ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡ. ΧΙΩΤΗΣ
(Σπάρτη, Θερμοπυλῶν 6)

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 2.

ΕΝΑΣ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΤΗΣ ΘΥΜΑΤΑΙ (ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ)

Ἡ παράστασις μέ τὸ ἔργο τοῦ Γρ. Ξενοπούλου «οἱ Φοιτηταὶ» εἶχε πολὺ ἀ-
ρῆσει κι' ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια τὸ λίαν
θεατρόφιλο κοινὸ τοῦ Ξηροκαμπίου ἐ-
ζήτησε νὰ τὸ ξαναδῇ. Οἱ περιστάσεις ἤ-
σαν εὐνοϊκές. Βάλαμε μπρὸς στὶς 27
Αὐγούστου τοῦ 1938, στήσαμε μιὰ τε-
ράστια σκηνὴ στὴν ταράτσα τοῦ σχολι-
κοῦ μεγάρου καὶ παίξαμε τοὺς φοιτητάς.

Ἡ διανομὴ τοῦ ἔργου αὐτῆ τῆ φορὰ
ἦταν ἡ ἑξῆς:

Κυρὰ Μάρω Πότα Παρηγόρη

Φανίτσα (κόρη τῆς) Ἄλφουρέσσα Καρ-
καμπάση (νῦν κ. Ροδινοῦ)

Κούλα (Ἀρσακειὰς) Γεωργία Σολωμοῦ
(νῦν κ. Γ. Κουμουσιώτου)

Κλειώ » Δήμητρα Μιχαλά-
κου (νῦν κ. Πιστιδῆ)

Τάσος (φοιτητής) Βενιζέλος Καρκαμ-
πάσης

Θάνος » Παναγιώτης Ματ-
θαῖος

Βάσος » Βασίλειος Εὐστ. Σο-
λαμῶς

Πλάτωνας » Νικόλαος Ἀλικά-
κος

Μπάρμπα-Γιώργης Βασίλειος Δ.
Καρκαμπάσης

Διαδηλωταὶ φοιτηταὶ Εὐν. Ἰατρι-
δης, Γεώργ. Παναγιωτουνάκος κλπ.

Μετὰ τὸ ἔργο εἶχαμε ὅπως συνηθιζό-
ταν τότε, καὶ τὴν ἀπαραίτητη κωμωδία·
ὁ τίτλος τῆς ἦταν «Στὰ στραβά» τοῦ Ν.
Λάσκαρη. Τοὺς δύο βασικοὺς ρόλους σ'
αὐτὴν κράτησαν ἡ Γεωργία Σολωμοῦ κι'
ὁ Παν. Ματθαῖος.

Ἡ παράστασις αὐτὴ ἐσημείωσε κατα-
πληκτικὴν ἐπιτυχίαν. Ὁ κόσμος πραγμα-
τικὰ ἀπεθέωσε τοὺς ἐκτελεστάς· εἶχε ἄλ-
λωστε καταβληθῆ καὶ κάθε προσπάθεια
διὰ τὸ καλὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου. Πρέπει

νὰ σημειώσουμε ὅτι τόση ἦταν ἡ φροντίς
γιὰ τὴν σκηνοθέτησι, ὥστε στὴν κωμω-
δίαν, ποῦ ἔπρεπε νὰ παρουσιάζεται ἐπὶ
σκηνῆς κῆπος, ὁ ἀκούραστος Βενιζέλος
Καρκαμπάσης ἔκοψε ἀπὸ τὸ γειτονικὸ
του περιβόλι μιὰν ὀλόκληρη κληματαριά
μαζὶ μέ τὰ ὠραῖα σταφύλια καὶ στήσαμε
ὀλόκληρη ἀληθινὴ κρεββάτα ἐπάνω στὴν
σκηνή. Οἱ θεαταὶ μέ βουλιμῖα κυττοῦσαν
τὰ λαχταριστὰ κρουστάλια.

Ἐδῶ συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς κωμικὸ ἐλει-
σόδιο. Ἐπειδὴ φυσοῦσε ἀέρας καὶ ἡ αὐ-
λαία δὲν μποροῦσε νὰ σταθῆ στὴν θέσι
τῆς, σκεφθῆκαμε νὰ τὴν κάμουμε ὅπως
γινόταν τὰ παλιὰ τὰ χρόνια. Νὰ μὴν ἀ-
νοιγῆ καὶ κλείνῃ στὰ πλάγια, ἀλλὰ πρὸς
τὰ ἄνω καὶ κάτω. (Ἀπὸ τὸν παλιὸ αὐτὸ
τρόπο ἔχει μείνει καὶ τὸ «πίπτει ἡ αὐλαί-
α»). Τὴν κάναμε λοιπὸν μονοκόμματη καὶ
στὸ κάτω μέρος τῆς καρφώσαμε ἕνα κη-
δρόνι, πάνω στὸ ὅποιο ἐδιπλώνετο κατὰ
τὴν ἄνοδον. Κάποια ὅμως πρόκα δὲν εἶχε
καρφωθῆ καλὰ καὶ ὅταν ἀνοίγαμε γιὰ
τὴν κωμωδία, τὸ κηδρόνι ἀνεβαίνοντας,
ἄρπαξε καὶ μιὰ καρέκλα, ἀπὸ αὐτὲς ποῦ
ἦταν πάνω στὴν σκηνὴ καὶ τὴν ἀνέβασε
κι' αὐτὴν ψηλά. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦ-
σε δαιμονιωδῶς καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὰ παρα-
σκήνια δὲν εἶχαμε ἀντιληφθῆ τὸ γιὰτί, ἀ-
φοῦ ἀκόμα δὲν εἶχε ἀρχίσῃ ἡ κωμωδία.
Μόνον ὅταν ἔπεσε ἡ καρέκλα ἀπὸ ἐκεῖ ἐ-
πάνω στὰ... κεφάλια τῶν μπροστινῶν θεα-
τῶν, τότε καταλάβαμε τί εἶχε συμβεῖ. Ἡ
κωμωδία μας λοιπὸν ἄρχισε μέ κέφι καὶ
τέλειωσε μέ ξεκαρδιστικὰ γέλοια.

Ὅλοι θυμοῦνται μέ νοσταλγία ἐκείνη τὴν
ὠραία παράστασι, πάνω στὴν ταράτσα
τοῦ σχολικοῦ μεγάρου. Ἀκόμη καὶ πρό-
χειρο μπουφέ εἶχαμε ἐγκαταστήσει καὶ ὁ
κόσμος ἔπαιρνε τὰ ἀναψυκτικὰ του.

Αὐτὴ ἦταν καὶ ἡ τελευταία προπολε-
μικὴ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσι τοῦ ὠραίου
χωριοῦ μας.

Θὰ συνεχίσουμε ὁμῶς...

Ἄ Παλαιός

Ἐνῶ διαβαίνει ὁ χρόνος

Η ΓΟΛΑ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Ἡ ἐπιθυμία μου νά ζήσω, ἔστω καί γιά λίγο, τήν συγκίνησι πού αἰσθανόμουν ὅταν ἀνηφόριζα μαζί μέ συγγενεῖς καί γνωστούς γιά τή Γόλα τά καλοκαίρια, μ' ἔφερε, νοσταλόγῳ τῶν περασμένων χρόνων, σ' ἄμορφο μοναστήρι, πού ἐμόναζε ὁ εὐσεβῆς Ἱερόθεος. Ἀλλά τό τόσο γνώριμο ἄλλοτε περιβάλλον μου φάνηκε ξένο. Ἴσπουτε δέ θύμιζε τήν παλιά ζωή πού ἔσφιζε κάποτε στίς πλογιές καί τ' ἄμορφο

ἀναμένω μέ ἀγαλλίασι τό ἀεράκι πού κατεβάζει ὁ Ταύγετος καί ξεκουράζω τό βλέμμα μου στήν ἀπεραντοσύνη τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου καί τῆς θάλασσας τῶν Κυθήρων. Καί σέ κείνες τίς ἀνεπανάληπτες στιγμές γίνονται παιδί. Καί στοὺς ρεμβασμούς μου ζωντανεύουν οἱ σκηνές τῆς περασμένης ζωῆς. Τότε πού τά φεγγαρόλουστα βράδια στήν κορυφή τοῦ Κρεμανταλά, ὁπέναντι ἀπό τήν Κουμουστά, τραγουδοῦ-

ρι τό ἴδιο.

Οἱ τοῖχοι τῆς αὐλῆς μαζί μέ τά κελιά γυρεμισμένοι.

Ἡ ἐκκλησία στέκει μόνο παντέρημη, γιά νά δείχνη στους νέους τήν ἀληθινή πίστη τῶν προγόνων τους, τίποτ' ἄλλο ὁμῶς. Τά γυδοπρόβατα μέ τά τροκάνια τους πού μᾶς ζυπνοῦσαν ἀπό τοῦ Θεοῦ τή νύχτα χάθηκαν μέ τό πέρασμα τοῦ καιροῦ οἱ καστανιές πού στόν παχύ τους ἴσκιο λυμερίζαμε παίζοντας ἢ τραγουδώντας κῆκαν ἢ κῆπηκαν ἀπό τό τσεκούρι τοῦ ξυλοκόπου. Τό νεράκι πού τρέχει ἀπό τίς βρησοῦλες δέν ποτίζει πιά κήπους, γιατί οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν.

Προχωρῶ πρός τό Μύτικα, πού ἄλλοτε μέ τά κνηγία μου τόν ἔφερνα ἄνω κάτω κι' ἀπάνω στό μεγαλεῖο τοῦ ὕψους του

σαμε μέ τίς κιθάρες μας τραγοῦδια τῆς ἐποχῆς: Θυμάσαι ἐκείνη τή βραδιά, Φτώχεια μιά, μέχρι τίς πρωινές ὥρες. Ἦταν τόσος ὁ θόρυβος πού κάναμε πού καμμιὰ φορά, μᾶς παίρνανε εἰδησι γνωστοί μᾶς Ξηροκαμπίτες πού παραθερίζαν στή Κουμουστά, κι' ἀρχίζανε κι' αὐτοί. Μιά στροφή ἔμεῖς—μιά αὐτοί.

Τώρα δέν ὑπάρχει τίποτε ἀπ' αὐτά, πού καί πού τό λάλημα τοῦ πετροκόσσουφα ἢ καμμιᾶς πέρδικας πού ἔχει ἀπομείνει ἀκούγεται.

Μέ σφιγμένη τήν καρδιά παίρνω τό δρόμο τοῦ γυρισμοῦ χωρίς νά θέλω νά πιστέψω αὐτό πού εἶδαν τά μάτια μου. Τοῦτο τό μέρος τό φιλόξενο, τό ζωογόνο, τό πανέμορφο, ἀλήθεια, πῶς ἀλλάξε μέ τά χρόνια.

Λεωνίδας Θεοφιλόπουλος.

Έρειπια και αναμνήσεις

Η ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

Πριν λάβη την σημερινή μορφή ή όμορφη εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας ήταν ένας σωρός από πέτρες, που ή ανάμνησι ή θρησκευτική έφερε τους πιστούς Άρκασιώτες και το κ. Ά. Πύλια, ιδιοκτήτη του κτήματος, τή παραμονή της μνήμης της Αγίας, σ' εκείνες τις σκόρπιες πέτρες για ν' ανάψουν κερι και να κάψουν λιβάνι.

Τή συνήθεια αυτή λέει ο κ. Πύλιας, τήν πήρε άπ' τον πατέρα του κι' αυτός άπ' τόν δικό του.

Τό γεγονός έπεσε στην αντίληψι του έφημέριου του χωριού Αιδ. Π. Όρφανάκου, τό έμελέτησε με τό Έκκλησιαστικό Συμβούλιο, πήρε τήν άδεια από τό Μητροπολίτη και άρχισε να κτιζή τό ναό, χρησιμοποιώντας και τίς ίδιες πέτρες τών έρειπιών που παλαιότερα έσκέπαζαν

όστᾱ, πράγμα που μαρτυρεί πώς τό μέρος θά είχε χρησιμοποιηθῆ και ως νεκροταφείο.

Τό ένδιαφέρον του κόσμου ήταν συγκινητικό και τό έργο, με τή βοήθεια της Αγίας, τέλειωσε γρήγορα. Ένας συμπατριώτης μας στον Καναδά ο κ. Ν. Παιδακάκης είδε καλό από τήν Αγία.

Τό έργο άρχισε τόν Ιανουάριο του 1964 και τέλειωσε τό φθινόπωρο του ίδιου έτους. Στα έγκαίνια που έγιναν στις 25 Οκτώβρη ο τότε πρωτοσύγκελος της Μητροπόλεως και τώρα Μητροπολίτης Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος είπε χαρακτηριστικά:

«Κανένα έργο δέν έχω δει να γίνη τόσο ωραίο σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα».

Κωνσταντίνος Π. Όρφανάκος

ΝΕΑ ΑΠΟ

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

ΓΟΡΑΝΟΙ:

Η άφιξις των όμογενών από τό έξωτερικόν συνεχίζεται. Άφίκοντο: Η Καλιόπη Δ. Κοκκορού και ή Παν. Κ. Κοκκορού μετά των τέκνων των. Επίσης οι: Γεώργιος Τσάμπρας, Παναγιώτης Ρηγάκος, Γεώργιος Καψάλης και Γεώργιος Κωνσταντίνος και Ήλιας Σουλειδής.

Χρίστος Π. Καψάλης

ΚΑΜΙΝΙΑ:

Μεγάλην έπιτυχίαν έσημείωσε τό γλέντι της 23ης Αυγούστου εις τό χωριό μας εις τό όποιον έλαβον μέρος και πολλοί άπόδημοι. Μέρος των εισπράξεων θά διατεθῆ διά τήν ανέγερσιν ήρώου.

Γεώργιος Στ. Βορβῆς

ΚΑΤΣΟΥΛΕΪΚΑ

Συμφώνως προς άναπισήμους πληροφορίας έξ Άθηνών ένεκρίθη ή ηλεκτροδότησις του χωριού μας κατά τήν αναθεώρησι του προγράμματος 1970.

Σταύρος Ν. Κανελλάκος

